

Dissertationes

medico - chirurgicae

Universitatis Litterariae

Berolinensis.

Quintus

Chrysostomus

Thom. Aquinas

Beatus

*Dissertationes medico-chirurgicae
Universitatis Litterariae
Berolinensis.*

1821.

1.

1.

D E
BLEPHAROPHTHALMIA
BLENNORRHOICA RECENS
NATORUM

DISSERTATIO
INAUGURALIS MEDICA
QUAM
CONSENSU ET AUCTORITATE GRATIOSI
MEDICORUM ORDINIS

IN
UNIVERSITATE LITTERARIA BEROLINENSI
UT
SUMMI SIBI IN MEDICINA HONORES RITE
CONCEDANTUR

DIE IV. M. IANUARIJ A. MDCCCXXI.

H. L. Q. C.

PUBLICE DEFENDET

AUCTOR

JOANNES CHRISTIANUS METSCH

SUHLANUS

OPPONENTIBUS

CAROLO GUILIELMO WALTHER MED. DR.

CAROLO VOGEL MED. DR.

CAROLO RUDOLPHO SCHROETER MED. STUD.

BEROLINI
FORMIS BRUESCHCKIANIS

VIRIS OPTIMIS

EXPERIENTISSIMIS, DOCTISSIMIS,

C. A. HOFFMANN

MEDICINAE ET CHIRURGIAE DOCTORI ET PHYSICO

APUD SUHLALOS CELEBERRIMO

NEC MINUS

I. G. SCHULZE

MEDICINAE ET CHIRURGIAE DOCTORI APUD

LIPSIENSES AESTUMATISSIMO

FAUTORIBUS AC PATRONIS PIE COLENDIS

VIRIS OPTIMIS

EXPERIENTISSIMIS DOCTISSIMIS

C. A. HOFMANN

HOC

MEDICINAE DOCTOR ET PHYSICO

SPECIMEN ACADEMICUM

ATQUE CONJUGIS GELDERINGO

SACRUM ESSE VOLUIT

I. G. SCHULZE

MEDICINAE DOCTOR ET PHYSICO

AUCTOR OBSERVANTISSIMUS.

EXPERIENTISSIMIS DOCTISSIMIS

FACTORIBUS AC PATRONIS PLE COLLENDIS

Quis vero opifex, praeter naturam, qua nil potest
esse callidius, tantam solertiam persequi potuisset
in sensibus? quae primum oculos membranis te-
nuissimis vestivit et sepsit: quas primum perluci-
das fecit, ut per eas cerni posset, firmas autem,
ut containerentur.

Palpebrae, quae sunt tegmenta oculorum, mollis-
simae tactu, ne laederent aciem, aptissimae factae
et ad claudendas pupulas, ne quid incideret, et ad
aperiendas.

Cicero de natura deorum. Lib. II. Cap. 57.

Quis vero ovis, praeter naturam, qui nil potest
esse castius, tanta sollicitudine, quod
in senectute, quae puerum, vel adolescentem
invenimus vestire et sapientem: quae puerum
haec facit, ut per eos, qui sunt, habeat
in contentione.
Hypocritas, quae sunt legum, castorum, in
simas tacet, ne incedat ad, apud nos
et ad claudendum populum, ne quid incedat, et ad
experientiam.

Cicero de natura deorum. Lib. II. Cap. 27.

Cum proximo hoc biennio, Celeberrimo Schulzio
duce, aegrotos observandi curandique occasio sae-
penumero mihi esset oblata; in hac scribendi op-
portunitate tale potissimum argumentum eligen-
dum putavi, quale in exercenda medicina practica
frequentius mihi occurrunt. Ad hoc consilium
exsequendum, quia non omni in hac re experien-
tia me destitutum existimavi, ex auctorum tamen
inclytorum scriptis nonnulla congeffi, ut saltem
diligentiam meam et in colligenda aliorum copia
et in scribendo operam lectoribus probarem.
Quamvis vero bene sentiam, multa etiam deesse,
quae argumenti ratio exigebat, spero tamen, cum
haec speciminis causa a me proponantur, aequos
lectores minus hoc a me expectaturos esse, ut
alios hoc libello doceam, quam, ut quod ipse ab
aliis didicerim, ostendam. Ut vero iam de institu-
ti ratione quaedam dicam, pauca, scriptis de hoc
morbo enumeratis, ex physiologia et pathologia

infantum recens natorum morbi descriptioni prae-
misi, quae ad rem ipsam quidem non necessa-
rio pertinere, sed ad sententiam de origine et na-
tura morbi probandam, putavi. Altera opusculi
pars, quam cura explet, quamque opusculo addere
prius mihi propositum fuerat, ob breves instituti
limites et temporis angustias omitteretur, neces-
se fuit. Quod ad historiam morbi litterariam a
me propositam attinet, nonnulla etiam deesse,
persuasum habeo, quae quidem mihi neque inno-
tuerunt, neque, omni licet habita cura, sub oculos
venerunt. Itaque has primitias academicas lectores
benevoli tanquam opusculi fragmentum habere ve-
lint, quam maxime rogo, simulque, occasione data,
hanc materiam, additis addendis, fusius me esse
expositurum, polliceor.

§. 1.

I n t r o d u c t i o.

Nulla in morbo scriptores tantopere inter se pugnant atque dissentiunt, quam in hoc nunc enarrando. Non de morbi natura solum, deque causis tam praedisponentibus quam occasionalibus, sed de medendi etiam methodo rite instituenda diversissimas ferunt sententias. Exinde mirari non licet, quod morbus alio auctore, alio fere nomine sit nuncupatus. Facile autem ex nomine, saepe sat inepte morbo imposito, perversam auctorum de eius natura sententiam perspicimus; quam vero ab antiquioribus certe medicis aptiorem requirere iniquum foret, cum doctrina de oculorum morbis et praecipue infantum physiologia et pathologia proximis demum annis clariorem in lucem prodierint. Huc accedit, quod hic morbus pro diverso gradu, constitutione, causa, complicatione, exitu et sexcentis aliis conditionibus crebro variat, ideoque diversas facile inducere potuit opiniones. Me-

liorem de eius natura, quam denique recentiorum industriae solertiaeque debemus cognitionem, inter quos Beerium, Benedictum, Dreyssigium, Haasium, Henkium, Reilium, Rustium, Ad. Schmidtium, Waltherum nominasse sufficiat, prius desideratam fuisse, inde quoque deducendum mihi videtur, quod artis salutaris periti ophthalmiae formas parum discernentes 1) istum affectum morbosum, soli aetati infantum recens natorum proprium, origine sua et decursu ab indole corporis hac vitae periodo tenerrimi dependere praeterviderunt et cum adultorum morbis confuderunt.

§. 2.

Historia litteraria.

Morbus num quovis aevo observatus, an recentioribus adnumerandus sit, qui depravatis moribus, victu nimis artificiose composito, luxuria et molitiae exorti sunt, certo dici non potest, quamvis Ad. Schmidtius, Dreyssigius et alii eum iam ante saeculum decimum septimum animadversum, haud vero scriptoribus adhuc fuisse commemoratum, putent. Quo si revera iam ante hoc tempus infantes laboraverunt, hanc ob causam eum a me

1) K. F. Heyer: üb. d. Werth der Krankheitsformen, nebst einem Beitrag z. nähern Erkenntniss d. Augenentzünd. Braunschw. 1803. 8.

dicis esse neglectum censeo, quod tantum inter pauperes, medicorum auxilii expertes, obvenerit.

Eandem ob causam ipsum pauci scriptores paucis tantum attigerunt, quid? quod multis in compendiis de oculorum et infantum morbis conscriptis de blepharophthalmia recens natorum verba frustra quaeramus. Qui primus hoc de morbo verba fecerit, Riverius fuisse videtur.

Riverii Opera medica universa. Edit. ultima, Francof. 1669. 4. Observatt. hinc inde decerptae. Observat. III. p. 688.

Anno 1690. Albrechtus quidam „lacrymas „lacteas fluxumque oculorum chylosum in infante „recens nato“ observavit, qui morbus septimo die a partu, metastasi tumoris, caput dextrum ob- sidentis et rudi obstetricis contrectatione orti ad oculi glandulas facta, inceperat, et post aliquod tempus, sistente sensim illo fluxu, neque ullo in oculis vel palpebris relicto vitio, evanuit. — Hunc morbum nihil aliud fuisse, quam blepharophthal- miam blennorrhoeicam, ex descriptione satis larga prodire visum est.

Ephemerid. N. C. Dec. II. Ann. 9. p. 148.

Saeculo decimo octavo Storchiuss huius generis exemplum commemorat, anno 1737 ab ipso ob- servatum.

Ioh. Storchens alias Pelargi theoru. pract. Abhandll. v. Kinderkrankhh. etc. Eisen. 1750. 8. 1r Th. p. 134.

Eodem anno edita est Panegyris medica, in qua sermo est de infantum recens natorum „fluxu „oculorum materiae serosae, plus minus pituitosae „et albescentis, cum tanta eorum inflammatione, „ut vix unquam ob acerbissimos dolores lucis ir- „ruptione eos aperire queant.“

Facultatis Medic. in Acad. Lips. H. T. Pro-
cancell. D. Sam. Theod. Quelmalz P. P. O.
panegyrim medic. indicens de caecitate infantum
fluoris albi materni eiusque virulenti pedissequa
disserit 1750. 4.

Inter Anglos Warnerus, qui primus de hoc morbo scripsit, nominandus est:

A description of the human Eye and its ad-
jacent parts together with their principal disea-
ses and the methods proposed for relieving
them by Jos. Warner. Lond. 1773. the second
edit. 1775. 8. p. 44.

Hunc sequitur Ware, cui primo copiose de hac materia disserenti enarrationem amplam et medendi methodum ad maximam partem morbi naturae convenientem debemus.

Remarks on the ophthalmy, psorophthalmy and purulent Eye, with methods of the cure, considerably different from those commonly used and cases annexed in proof of theiz utility by James Ware. Lond. 1780. 8. the second. Edit. 1787. p. 127.

In vernaculum sermonem translatum invenimus:

in der Sammlung auserlesener Abhandl. z. Gebr. pract. Aerzte. Zweite Ausg. VI. Tom. III. 4. p. 2424. — et

in den kleinen medic. — chir. Abhandl. aus verschied. Sprachen. Th. I. Leipz. 1781. pag. 235; nec minus in libro, qui inscriptus est:

Iam. Ware: chirurg. Beobacht. üb. d. Auge. Nebst Anhang üb. d. Einbring. d. Mannscatheters ü. d. Behandl. d. Haemorrhoiden. A. d. Engl. übers. v. I. G. Runde, m. Vorrede u. Anmerk. v. K. Himly I. Bd. Götting. 1819. 8. p. 99.

A treatise on some practical points relating to the diseases of the eye by the late John Cunningham Saunders. Lond. 1816. 8. p. 37.

Inter nostrates primus de hoc morbo commentationem copiosiore edidit Schäfferus, quem tamen nonnulli, istum paucis commemorantes, praecesserant.

Der Kinderarzt v. I. C. Mellin. Kempten. 1781. 8. p. 95.

Ios. Christ. Fr. Scherf: Vollständ. Hausarzt. N. d. Engl. d. Hrn. Hugh Smythson. I. Bd. Leipz. 1783. 8. 3. Kap. p. 311.

Der englische Kinderarzt nach d. Grundsätzen
d. Hrn Moos u. Underwood Leipz. 1786. 8.
p. 257.

Chr. Ludw. Mursinna: Abhandl. v. d. Krankh.
d. Schwangern, Gebährenden etc. II. Bd. Berl.
1786. neue Aufl. 1792. 8.

Max. Stoll: Praelect. in diversos morbos chro-
nicos. Edid. Ios. Eyerel. Vindob. 1788. 8.

William Dease's Bemerk. üb. d. Entbindungsk.
in langwierigen u. schweren Geburten etc. A. d.
Engl. v. Ch. Fr. Michaelis. Zitt. u. Leipz. 1788.
8 p. 859.

I. Fr. v. Herrenschwands Abhandl. v. den vor-
nehmsten u. gemeinsten innerlichen u. äusser-
lichen Krankh. etc. A. d. Franz. Bern, 1788. 4.
(vid. Indic)

Schäfferi commentatio excusa est in der Salz-
b. medic. — chir. Zeit. Beil. z. No. 39. 1791. et.

Samml. auserles. Abhandl. z. Gebr. pract.
Aerzte. Bd. 14. St. 1. pag. 75. nec minus in:

I. C. Starks Archiv, f. d. Geburtshülfe, Frau-
enzimmer — u. neugeborn. Kinderkrankh. III.
Bd. IV. St. p. 763. Ien. 1791. 8.

Tandem in libro:

Ueber d. gewöhnl. Kinderkrankh. und deren Be-
handl. Nach Armstrong neu bearbeitet v. Ioh.
Gottl. Schäffer. Regensb. 1792. S. 34. neue Aufl.
1803. 8. p. 61.

- Ioann. God. Goetz: diss. de ophthalmia infantum recens natorum. Ien. 1791. 4.
- vernacula lingua: Neueste [Samml. f. Wundärzte VI. St. No. VI.
- C. G. Th. Kortum: medic. — chirurg. Handb. d. Augenkrankh. Lemgo 1791. 8.
- Val. Kraeutermann: Lehre v. d. Kinderkrankh. Neue Aufl. v. I. Gottfr. Essig. Augsb. 1792. 8. p. 284.
- I. Pet. Frank: de curandis hominum morbis epitome. Lib. II. Mannheim. 1792. 8. p. 69.
- Diss. inaug. medica de ophthalmia neonatorum auctore W. F. Dreyssig. Erf. 1793. 4.
- Haec in vernaculum sermonem translata et emendata legitur in*
- C. W. Hufeland's Journ. d. pract. Arzneyk. Berl. 1806. XXIII. Bd. 2. St. p. 5.
- nec minus in
- Stark's Archiv. f. d. Geburtsh. Bd. VI.
- Ioh. Aug. Unzer: medic. Handb. Leipz. 1794. 8. I. Th. p. 372.
- Chr. Gottl. Selle: medicina clinica od. Handb. d. medic. Praxis Berl. 1793. p. 395 neuste Aufl. 1802. 8.
- Chr. Girtanner: Abhandl. üb. d. Krankheiten d. Kinder u. über d. physische Erzieh. ders. Berl. 1794. 8. p. 46.

S. G. Vogel: Handb. d. pract. Arzneiwissensch. 4. Th. Stendal 1795. 8. §. 21. u. 44.

Ioh. Gottl. Bernstein: Practisches Handb. d. Geburtshülfe f. angehende Geburtshelfer Leipz. 1797. 8. pag. 355.

Struve: neues Handb. d. Kinderkrankh. Bresl. 1797. 8. p. 64.

Wilder. diss. de ophthalmia neonatorum Kil. 1797.

I. Chr. Reil, Memorabilia clinica medico - practica. Fascic. I. Edit. II. Hal. 1798. 8. Sect. IV. p. 105.

Stratingh: diss. de ophthalmia neonat. Groning. 1789.

I. Chr. Stark: Handb. z. Kenntn. u. Heil. inner. Krankh. etc. Jen. 1799. 8.

Chr. Fr. Benj. Ettmüller: Ueber die Krankh. d. Augen u. d. Augenlieder etc. in 2 Abtheilungen Leipz. 1799. 8. p. 87.

H. G. Spiering: Handb. d. innern und äussern Heilk. Leipz. 1799. 8. 1. Bd. IV. Th. p. 113.

Ophthalmologia pathologica s. de cognoscc. et curandd. organi visorii affectt. Liber. Sect. I. Lipz. 1800. 8. p. 131.

Ioh. Gottlob Bernstein: practisches Handb. f. Wundärzte n. alphabet. Ordn. in 4 Th. 3 Th. Leipz. 1800 8. p. 472. (neuste Aufl. 1819.)

Ion. C. Chr. Schnaubert: diss. de palpebr. morbis. Jen. 1801. 8. p. 15.

- I. Arnemann: System d. Chirurgie. 2. Th. auch unt. d. Tit. Von den Krankh. d. Augen. Gött. 1801. 8. p. 46.
- Orström (Haartmann) diss. de pyophthalmia neonator. Aboae. 1801.
- I. G. Bernstein: chirurg. Handwörterbuch z. Gebr. angehend. teutscher Wundärzte Ien. 1811. 8.
- Aug. Gottl. Richter: Anfangsgründe d. Wundarzeneik. 2. Bd. Götting. 1802. 8. pag. 462. (neueste Aufl. Cap. 12. §. 56.)
- Thomassen a Thuessink. in. d. geneskundig Magazyn door Stiprian Luiscius. Ontyd, etc. II. Haag. 1802.
- Fr. Iahn: Neues System d. Kinderkrankheit. etc. Arnst. u. Rudolst. 1803. 8. p. 117.
- C. Bernh. Fleisch: Handb. üb. d. Krankh. d. Kinder etc. 1. Bd. Leipz. 1803. 8. p. 291.
- A. Scarpa: Practisch. Handb. üb. d. Augenkrankh. übers. v. F. H. Martens. Leipz. 1803. 8. p. 242.
- A. Fr. Hecker: d. Kunst, unsere Kinder zu gesunden Staatsbürgern zn erziehen. Erf. 1805. 8. p. 563.
- Ad. Schmidt: in der ophthalmolog. Biblioth. v. K. Himly u. Ioh. Ad. Schmidt. 3. B. 2. St. Ien. 1806. pag. 107.
- Ioh. Spindler: üb. d. Entzünd. d. Auges. Würzb. 1807. 8.

Lebr. Fr. Benj. Lentin: Beiträge z. ausübenden
Arzneiwissensch. Supplementbd. herausgeg. v.
Wilh. Sachse. Leipz. 1808. 8. p. 105.

Recepte und Curarten d. besten Aerzte aller Zei-
ten. 2. Th. Leipz. 1809. 8. p. 47.

Beni. Bells Lehrbegriff d. Wundarzeneikunst, a. d.
Engl. 6. Th. 1809. 8. p. 299.

Ph. F. Walther: Abhandl. a. d. Gebiet der pract.
Medic. besond. d. Chirurg. und Augenheilk. 1.
Bd. m. 3. Kpf. Landsh. 1810. 8. p. 447.

Neues Journ. der medic. - chirurg. Litterat. Her-
ausgeg. v. Ch. Fr. Harlest. 9. Bd. 2. St. Nürnberg.
1810. 8.

C. Reim, Guttwein: diss. de blepharoblennorrhoea
recens nator, Francof. ad Viad 1810. 8.

I. A. Tittmann: Lehrb. d. Chirurgie etc. Leipz.
1809. — 11. 8. 3. Th.

Ios. Beer: Lehre v. d. Augenkrankh. als Leitfad.
z. seinen öffentl. Vorles. 1. Bd. Wien 1813. 8.
p. 284.

I. Iac. Kuhlenschmidt: diss. de ophthalmia eiusque
formis praecipuis. Ien. 1814. 8. p. 24.

Ioh. Feiler: Paediatrik, od. Anleit. z. Erkenntn.
u. Heil. der Kinderkrankh. Sulzb. 1814. kl. 8.
p. 262.

Traug. Wilh. Gust. Benedict: Handb. üb. d. Er-
kennt. und Heil. d. Augenentzünd. 2te und ins

- Deutsche übers. m. Zusätzen verm. Aufl. Leipz.
1814. 8. pag. 297.
- Ioh. Nepom. Rust: Magaz. f. d. gesammte Heilk.
m. besond. Bezieh. auf d. Militär- u. Sanitäts-
Wesen im königl. preuss. Staate. 1. Bd. 3. Hft.
Berl. 1816. 8. p. 351.
- Wilh. Andr. Haase: Ueb. Erkenntn. und Cur der
chronischen Krankh. Leipzig 1818. 8. III. Bd.
pag. 46.
- I. Chr. Iüngken, assumto socio Chr. Gustav. Hec-
ker: nunquam lux clara ophthalmiae neonatorum
causa est occasionalis. Berol. 1817. 8.
- Georg. Aug. Richter: Die specielle Therapie nach
den hinterlassenen Papieren d. verstorb. Aug.
Gottl. Richter. 5. B. Berl. 1817. 8. p. 552.
- Ad. Henke: Handb. z. Erkent. u. Heil. d. Kinder-
krankh. Frankfurt a. M. 1818. 8. 1. Band.
p. 22.
- G. W. Consbruch: Klinisches Taschenb. f. pract.
Aerzte. 2. Bd. Leipz. 1817. p. 534.
- Ioh. Chr. Ebermeyer: Taschenb. d. Chirurgie. f.
angeh. practische Aerzte und Wundärzte. 2. Bd.
Leipz. 1819. p. 129.
- C. Heinr. Weller: die Krankh. des menschlichen
Auges, etc. m. Kpf. Berl. 1819. 8. p. 25.
- I. M. Kastler: Gedanken üb. die heutige physische
Erzieh. Wien. 1919. 8. p. 54.

- Ludw. Fr. v. Froriep: theoretisch - pract. Handb.
d. Geburtshülfe. 6. Aufl. Wien 1818. 8. p. 293.
C. Gust. Carus: Lehrbuch d. Gynaekologie Leipz.
1820. 8. 2. Th. p. 621.
v. Siebold (der längere) in Starks Archiv. f. d.
Geburtshülfe. Bd. IV. 3. St. p. 538.
Hegewisch in Kiel: im Archiv. f. pract. Medic. u.
Klinik v. Ernst Horn. 3. Bd. 2. Hft. p. 208.
Beni. Gibson: üb. d. Ursachen d. eiterförm. Au-
genentz. d. neugeborn. Kinder. In den auserle-
senen Abhandl. f. pract. Aerzte XXIV. Bd. p.
429. — desum tum ex
Edinb. Medical and Surgical Journal No. X. 1807.
p. 159.
Ios. Elias Pulvermacher (Praes. Phil. Fr. Meckel)
diss. sistens quaedam de glandulos. oculorum sy-
stematis inflammatione. Halae. 8.
I. Z. de Meza: de cancro aquoso nec non de
oculo purulento infantum observ. Vol. II. p. 102.

§. 3.

De variis morbi nominibus.

Quod morbi denominationem titulo inscriptam
attinet, hanc ob causam prae ceteris preferen-
da mihi visa est, quod non organa tantum affecta,
sed duplicem etiam morbi characterem, inflamma-
tionem puta et blennorrhoeam semper illum con-
comitantes, significat. Unum blepharophthalmiae

nomen, quo alii 1) eum dixerunt, ideo non satis congruum puto, quod ne peculiare quidem et gravissimum morbi momentum, blennorrhoeam scilicet, attingit. Magis consentanea vox blepharoblennorrhoeae 2) videretur, nisi inflammationis ideae, quacum semper morbus coniunctus cernitur, vel certe incipit, parum ratio haberetur. Eadem notione gaudent denominationes blepharopyorrhoeae 3) et pyophthalmiae 4) neonatorum, quarum hanc minus etiam aptam censeo, quod morbi non convenit sedi primariae. Neque lacrymas lacteas fluxumque oculorum chylosum, 5) neque ophthalmiam neonatorum 6) a plurimis licet scriptoribus ita nominatam, neque ophthalmitidem aut oculorum inflammationem 7) in hoc nomen quadrare posse, facile quisque videt. Porro, cum in isto morbo, sicut in omni blennorrhoea, non pus genuinum, sed mucus tantummodo puriformis excernatur, suppurationis glandularum palpebraliū 8)

1) Henke l. c.

2) Beer, Benedict, Consbruch, Guttwein, Haase, Ad. Schmidt, Weller l. c.

3) Feiler l. c.

4) Orrström l. c.

5) Albrechtus l. c.

6) Reil, Goetz, Dreyssig, Iüngken l. c.

7) Riverius l. c.

8) Schaeffer l. c.

et blepharophthalmiae purulentae 1) aut oculi purulenti (purulent Eye) 2) nomen statui non potest, eo minus posterior denominatio, quod excretionis morbosae fons non in oculo ipso, sed in tunica coniunctiva, earumque glandulis Meibomianis quaerendus est. Sunt etiam, qui 3) morbum ophthalmiam glandulosam neonatorum appellent; alii denique, qui eum cum psorophthalmia 4) aut lipitudine 5) confundant. Quum morbi natura, origo ac decursus, ut paulo ante monui, peculiari nitatur homunculi a materno utero nuper emissi indole et propria incitabilitate; pauca, priusquam ad rem ipsam accedimus, e recens nati physiologia et pathologia, quatenus explicandis quibusdam in hoc morbo occurrentibus inserviunt symptomatibus, praemittere haud supervacaneum videtur.

§. 4.

Pauca de recens nati physiologia et pathologia.

Inter omnia animalia nullum, praeter hominem, minus perfectum excultumque nascitur. Catulus vel pullus, vix utero materno vel ovo exclu-

1) K. G. Schmalz. Tabellen d. medic.-chirurg. Diagnostik. Dresd. 1808. fol.

2) Ware et de Meza l. c.

3) Hecker l. c.

4) Iahn et Froriep l. c. 5) Walther l. c.

sus, avide iam matris ubera appetit, parentumve cibum sibi allatum ex ore eripit, quin, desertis illis, alienum quaerit nutrimentum. Ossa et organa, quae motui inserviunt, ita comparata vides, ut primis iam diebus imo horis pedibus sustentati ambient, imo maxima cum alacritate circumsiliant. Sensuum etiam externorum functiones, in primis visum auditumque, quarum in homine recens nato vestigia vix deprehenderis, acutissimos invenis. — Homo, quem modo enixa est genitrix, partu multas et gravissimas licet expertus mutationes, parum tamen a foetu differt, si functiones, quas subit, et vitae praesentis consilium respicis. Quod consilium aequè in homine recens nato, ac in foetu est sui ipsius conservatio 1) et incrementum. Eo tantum inter se differunt, quod ille non per radices amplius, polypi instar, chylum excipit alimentarium, sed vere, quod ceteris digestionis advehitur organis, et cum oxygenio respirationis ope sanguini adducto coniungitur. Post partum quoque hominis vita unice propemodum vegetatione cernitur, et serius denique, corpore per plures menses magis exculcto, sensim sensimque natura animalis (Animalitæ) 2) luculentius se evolvit.

1) Fr. Ed. Oehler: Prolegomena in embryonis humani pathologiam. Lips. 1815. 4. p. 4.

2) Chr. Aug. Kraft, meletemata, seu de priore ætatis humanæ periodo. Lips. 1813. 4. p. 13.

Quam ob rem primo a partu tempore parvulus perpetuo detinetur somno, quem cibi tantum desiderium aut morbi aut stimuli extrinsecus nimis graviter admoti turbant. Frequens sugendi impulsus, largae alvi excretiones, corporis volumen in dies auctum, expedita uniuscuiusque organi progressio, adeps ultra modum interdum accumulata reproductionem praevalentem probant; num quaeso, non plerique tenerae aetatis morbi, vomitus, aphthae, vermes, intertrigines, exanthemata, v. c. crusta lactea, tinea capitis; porro rhachitis, scrofulae, et qui supersunt, ex sola propemodum vegetatione praevalente prodeunt? Ipsae inflammationes plasticum et reproductivum characterem nunquam non ostendunt. Unde vel ad formandas pseudoproductiones, ut in angina membranacea, vel ad exsudationes, ut in hydrocephalo, vel in hlenorrhoeam, ut in blepharophthalmia, eorum proclivitas. — Plurimi autem reproductionis morbi perversa, plerumque nimia continentur secretionem et excretionem, quarum causas praedisponentes haec theorematum ex recens nati physiologia desumpta illustrare videntur. Sanguis, qui lymphae maiore copia, materiae fibrosae minore, quam in adulto, gaudet, liberius ociusque ad partes remotas depellitur, easque largis vasculis intertextas permeat, unde altior rubedo. Humores antecellunt partibus solidis, quas teneritate, mollitie et laxitate praeditas

deprehendis: unde atonia et ad humorum visciditatem propensio 1). Nec minus tela cellulosa est mollior, laxior, tenerior, copiosior, contractilior, humore uberior 2). Systema lymphaticum, imprimis glandulosum, reproductionis officina hac aetate praesertim eminet volumine, structura et efficacia, quod in primis testantur glandula thymus, thyreoidea, suprarenales, aliae, quid? quod omnes, mammis exceptis, copusculi ratione maiores, quam in adulto deprehenderis. Humoribus affleunte copia, qui glandulas petunt, secretioni tantopere consulitur, ut eas lacteo haud raro inveniamus liquore repletas, quod experientia in recens natorum mammis quotidie docet.

Qua de causa scrofulae hac aetate pedetentim oriri incipiunt. Cutis, in foetu absorptionis tantum organon 3), quamvis post partum excretioni quoque et exhalationi praeesse coeperit, hoc tamen munere tam segniter fungitur, ut vix unquam sudore madidam eam inveneris 4). Quare

1) Chr. Wilh. Hufeland: Bemerkk. üb. d. natürl. u. inoculirt. Blattern, verschiedene Kinderkrankheiten u. sowohl medicin. als diaetet. Behandl. der Kinder. 3. Aufl. Berl. 1798. 8. p. 262.

2) Hein. Xav. Boer: Versuch einer Darstell. d. kindl. Organism. Wien 1813. 8. p. 32.

3) Sam. Chr. Lucae: Grundriss d. Entwicklungsgeschichte d. menschl. Körp. Marb. 1819. 8.

4) Boer l. c. p. 31.

hac aetate vel nunquam morbi per sudoris crisin decernuntur. Quo minus autem actio cutis externae excretoria elucet, eo magis tunicae internae mucosae, quarum vicissitudo cum illa nullum artis medicae peritum fugit, secernendi vim exserant, necesse est. Huic secretioni systematis mucosi, quod in foetu ex minore sanguinis copia pallidum 1), partu autem peracto, sanguine respirationis ope maiore copia affluente, magis rubescentem adsumsit colorem, aëris, si quis admittitur, aliorumque stimulorum externorum vis prospicit. Morbi e nimia secretionem, qui capitis partes occupant, largo sanguinis affluxu ad ossa cranii, cerebrum et sensus externos excolendos necessario, adjuvantur; unde exsudationes illae cutis et cerebri morbosae, glandularum blennorrhoeae et alii hac vitae periodo morbi consueti explicatu haud difficiles videntur. — Quamvis infantes, qui modo optima fruuntur valetudine, repentino saepe eoque gravi, ut videtur, afficiantur morbo; tamen eos, impetu pacato, ad pristinum statum celerrime redire 2) videmus. Quorum phaenomenorum causa e tanta corporis tennerrimi receptivitate vel incitabilitate cum verae

1) Xav. Bichat: allgem. Anatomie, angewandt auf d. Physiolog. u. Arzneywissenschaft. A. d. Franz. v. C. H. Pfaff. Leipz. 1803. 8. 2. Th. 2. Abth. p. 57.

2) Henke l. c. p. 31.

reactionis debilitate 1) coniuncta proficiscitur. Systematum contentio brevi finitur, quod sensibilitas et irritabilitas robore justo et constantia carent. Multo protractiore autem decursu reproductionis morbi gaudent, quando ejus actio in parte affecta altiore impetravit locum. Nihilominus tamen materiae per longum tempus haud raro incredibili copia excretæ jactura in hoc quoque morbo universae tenelli conditioni magnum detrimentum haud semper affert. Hoc eo, quod sensibilitas in mali societatem parum veniat, et, quod magis valet, ex assimilatione et sanguificatione inexhausta esse deducendum, quis est, qui neget?

§. 5.

Continuatio.

Partes quoque oculum constituentes et circumdantes aliter in homine recens nato quoad structuram, efficaciam et incitabilitatem ac in adulto comparatas videmus. Cutis palpebrarum excellit mollitie, teneritate, pelluciditate, ita, ut subiacens rete vasculosum et, palpebris clausis, tunicae corneae locum perspicue cernas 1). Vasa

2) Hufeland üb. d. Blattern p. 262.

1) Fr. Müller: anatomische u. physiol. Darstellung d. menschl. Auges. Wien 1819. 8.

sanguifera, sicut in omnibus partibus, copiosiora maiorem pro ratione voluminis copiam advehunt; unde inflammationis repentina lataque propagatio. Palpebrarum et oculi conjunctiva humidior, laxior, tenerior, holoserico similior, 1) cum partibus subiacentibus tam leviter cohaeret, ut tota facile dissolvatur 2). Glandulae Meibomianae, iam in foetu copiosae et perspicuae apparentes 3), uti reproductio et totum glandularum systema hac aetate antecellit, maiorem proportionem et actuositatem ostendit. Quo fit, ut noctis tempore, quo reproductio sensibilitatem et irritabilitatem exsuperat 4), maiorem ipso in adulto smegmatis copiam secernant. Cornea, quae in foetu multo crassior 5) erat, quia eius lamellae laxius inter se cohaerentes aqua turgebant, ipso in recens nato, iustam tenuitatem nondum acquisivit. Hinc minus pellucida, minus simul convexa, hinc etiam camera anterior magis angusta et humoris aquei minore quanti-

1) S. Th. Sömmering: Abbildd. d. menschl. Auges. Frankf. a. M. 1801. fol. m. 16 Kpf.

2) Fr. Müller l. c.

3) Danz: Zergliederungskunde d. Foetus. II. Bd. p. 20. et Roederer: de foetu perfecto. §. 26.

4) Fr. Müller l. c.

5) I. G. Zinn: descriptio anatomica oculi hum. Edid. Henr. Aug. Wrisberg. Goett. 1780. 4. p. 19.

tate praedita 6). — Cum res ita se habeat, non mireris, quod, inflammatione internas occupante partes, iris cum cornea facile coalescit. Quamvis organon visus, si eius anatomiam respicias, partu modo peracto, altiorem perfectionis gradum nactum sit, tamen eius functio, nimirum rerum externarum imaginem visu suscipiendi adque animum adducendi facultas, admodum sit exigua, necesse est. In tali statu tenelli oculos versari, ex his colligendum est:

Praeter id, quod cornea crassior minusque convexa, atque humoris aquei parca est quantitas, posterior turbidulus et rubellus 2) paulo post partum adhuc deprehenditur 3). Intra mensem fere a partu summam pelluciditatem nanciscitur 4). Praeterea lens crystallina mollior, ab utroque latere convexior et eo magis rubella, quo foetus suae origini propior est. Nec minus humor vitreus, qui in foetu eodem modo, ac cornea, rubro colore 5) pictus, simul et vasculis distractus apparuit, aliquo post partum tempore praeterlapso, sensim denique decolor et pelluci-

1) Andr. Roesslein: diss. de differentiis inter foetum et adultum. Argentorat. 1783. 4. p. 21.

2) Roesslein l. c. Zinn l. c.

3) Fr. Hildebrand: Lehrb. d. Physiolog. 1809, 8. §. 780.

4) Zinn l. c. p. 130.

5) Zinn l. c. p. 106.

duc fieri incipit. Simul oculo nimis globoso lucis radii tantopere franguntur, ut retinam attingere vix possint. Porro, iris admodum coarctata nimiae lucis aditum prohibet 1). — Exinde patet, lucis quidem radios ab infante modo nato sentiri, nunquam vero tantopere eius retinam, nisi praesens oculi aut partium adiacentium inflammatio incitabilitatem adauxerit, afficere, quemadmodum in adultis fieri solet.

Praeterea Exp. Iüngkenii 2) sententia, receptivitatem, ut vulgo putatur, adauctam oculis recens nati non inesse, vitamque maximo quidem irritabilitatis, sed perexiguo sensibilitatis gradu incipere, optime mecum convenit. Ideo lux, nisi ultra fas et modum fulgida subitaque oculo admittatur, huic non infesta, sed tanquam pabulum potius benignum, ad cernendi vim excitandam idoneum, iudicanda est. Nonne tenelli statim post partum, palpebris longe apertis, oculos ad lucem magis convertunt, quam ut lucifugi ipsam abhorreant? Plura 3) etiamnum supersunt, quae ad sententiam meam comprobendam proferre potuissem, nisi angusti instituti limites fusius me

1) Iüngken l. c. p. 18.

2) l. c. p. 9.

3) Plura de hac materia scripsit Exp. Iüngken l. c.

de hac materia disserere vetarent. Quam ob rem ad scopum ipsum me converto.

§. 6.

Definitio et sedes morbi.

Morbus, quem nunc enarrare in animo est, inflammatione cernitur, quae a glandulis palpebrarum sebaceis 1), a Meibomio, qui primus eas cultro investigavit et descripsit 2), dictis profecta, ad conjunctivam palpebrarum earumque partes haud raro externas prorepit, adeoque, larga excretionem materiae puriformis subsecuta, faciem bulbi ipsius externam in mali societatem interdum vocat. Sunt quidem alii, qui inflammationis originem in tunica palpebrarum conjunctiva quaerant; hoc autem non ita se habere, iam eo concludendum est, quod signis inflammationis, tumore, rubore, aucto calore, ipsoque profluvio durantibus, palpebrarum parietem internum adhuc integrum 3) absque omni inflammationis suspicionem interdum deprehendimus.

1) Dreyssig l. c. p. 6.

2) Henr. Meibomii de vasis palpebrarum novis epistola ad Langelottium. Helmstadii 1666. 4.

3) Dreyssig l. c. p. 17.

§. 7.

De morbi stadiis.

Quamvis in singula stadia distributio cum morbi natura haud prorsus convenire videatur, propterea, quod terminis plane distinctis destituta ex uno in alterum sensim occulteque abeant; tamen istam divisionem ad indicationes, quae variant pro variis stadiis, rite instituendas, neque inutilem, neque incongruam esse putavi. Plures, quod duplici tantummodo excellit caractere, nimirum inflammatione eaque ab initio sicca et effluvio, in duo 1) morbum stadia, inflammatorium et effluvii dividunt. Sed in decursu morbi tantopere protracto et medendi methodo pro stadio, in quo versatur, ratione tam diversa, eorum 2) sententia, qui tria assumunt stadia, magis probanda videtur. Quare 1. stadium inflammatorium, 2. stadium blennorrhoeicum, 3. stadium relaxationis s. decrementi singillatim enumeranda sunt.

§. 8.

Initium et decursus morbi.

Antequam stadia ipsa peragimus, pauca de initio et diuturnitate morbi praemittenda sunt.

2) Dreissig. l. c. p. 17.

2) Walther, Ad. Schmidt, Consbruch l. c., alii.

Prima morbi nascentis symptomata plerumque incidunt in tempus intra tertium quartumve et octavum diem a partu positum; saepe tamen ad decimum quartum 1) usque et ultra retardantur. Sunt 2) quidem, qui morbum sexta a partu hebdomade praeterlapsa, imo ablactationis 3) tempore etiamnum incipere contendunt. Quamvis blepharophthalmiam, quae huius morbi imaginem optime simulat, illo quoque tempore obvenire posse, nequaquam negem, tamen eius indolem a morbo hic describendo plane diversam 4) ideoque cum illo non esse confundendam, evictum habeo. In tot et tantis mutationibus, quas in diem subit *organismus* infantilis incremento insigni et evolutionibus, non mirum est, quod morborum etiam natura alias induit formas. Ii vero errare mihi videntur, qui octavo a partu die praeterlapso morbum vix amplius provenire 5) credant. Alii quoque primo post partum die 6) aut primis horis 7) morbum exoriri viderunt, quin nonnulli 8)

1) Dreyssig l. c.

2) Walther l. c. p. 147. Ad. Schmidt l. c. p. III.

3) Mursinna l. c. p. 244.

4) Benedict l. c. p. 304.

5) Recepte u. Curarten l. c. p. 47.

6) Dreyssig l. c. p. 17.

7) Gutwein l. c. p. 13.

8) Walther l. c. p. 447.

de morbo congenito loquuntur. Alteruter oculus vel aliquot horas aut dies prius vel uterque simul afficitur; raro unus per omnem morbum integer observatur; 1) sed gradu pluries saepe alternant. — Tempus, quo decurrit, a recens nati constitutione, morbi causis, gradu, complicatione ac medendi ratione dependet. Plerumque tres aut quatuor septimanas explet; totidem fere diebus evanescentem ipse vidi; quod eorum 2) sententiae repugnat, qui nunquam ante tertiam quartamve septimanam ipsum finiri dicunt; saepissime autem protendi morbum ad secundi vel tertii mensis finem usque, fere omnes inter se conveniunt; quid? quod Cel. Schaefferus 3) infantem uno oculo post sex denique menses convalescentem viderit.

§. 9.

Stadii primi s. inflammatorii symptomatum enumeratio.

Medicus, si cui contigerit, ut morbum a primis suis vestigiis observet, quod propter eius levitatem, ut videtur, et valetudinem ceteroquin haud laesam raro accidere solet, haec symptoma-

1) Dreyssig l. c. p. 18.

2) Henke l. c. p. 251. Bell. l. c.

3) Ueb. d. gewöhnl. Kinderkrankhh. p. 34.

ta deprehendit. Palpebrae, plerumque superior tantummodo, paululum rubicundiores tumescere incipiunt; raro eas, et quando accidit, noctis tantum tempore aperit tenellus, lucis impatiens. Palpebrarum margines praecipue colore roseo insignes symptoma pathognomonicum habentur. 1) Primo die ut plurimum glandulae Meibomianae carunculaque lacrymalis non maiorem, interdum autem, ob partium tensionem et spasmus, minorem 2) smegmatis copiam secernunt, unde palpebrae haud raro sicciores et calidiores observantur. Eo maior autem lacrymarum 3) vis sub palpebris colligitur, ita ut, ipsis apertis, genas saepe inundent. Sensim infantes, salva quidem reliqua valetudine, somno perturbari saepiusque vagire incipiunt. Paulatim palpebrarum margines, praecipue in cantho interno, humore mucoso irroratos et cilia conglutinata invenimus, ita ut palpebrae sine labore aperiri nequeant. Quod si factum est, tunicam palpebrarum conjunctivam praecipue in cantho interno 4) levi rubore tinctam, bulbi autem albugineam haud mutatam deprehendimus. Photophobia, rubore, tumore et

1) Ophthalmologia patholog. p. 131.

2) Mursinna 1792. l. c. p. 244.

3) Goetz l. c. p. 12. Iüngken l. c. p. 7.

4) Weller l. c. p. 25.

excretionem pedetentim crescentibus, primum hoc per breve stadium in alterum sensim abit.

§. 10.

Stadii secundi s. blennorrhoeici symptomatum series.

Iam palpebrae in dies magis magisque tumescentes ad tantum denique volumen advehuntur, ut cilia quasi involuta cernere vix possis. Simul rubedo intensior ac profundior, imo nisu musculorum bulbi, qui sub infantum vagitu, tensione aliisque motibus antrorsum propellitur, in lividum fuscumve abit colorem 1). Interdum palpebrarum superficies maculis subflavis, rubicundis, lividis 2), obsita deprehenditur. Extenduntur quoque rubor tumorque ad genas, quae non raro inflammatione erysipelacea occupatae foedum adspectum praebent 3).

Nec minus etiam ductum nasalem, tunicamque narium mucosam morbus afficit 4). Iam puer, lucis impatientissimus ne noctis quidem tempore palpebras recludit, doloresque, quos sentit, frequentiore eiulatu prodit. Smegmatis se-

1) Beer l. c. p. 313.

2) Dreyssig l. c. p. 46.

3) Arnemann l. c. p. 46.

4) Ad. Schmidt l. c. p. 114.

cretio sensim ad tantum assurgit gradum, ut non solum limbus palpebrarum sordido humore madeat, sed canthus etiam uterque, inprimis internus, ipsaque genarum superficies 1) mucro ex albedo flavescente impleatur. Quo fit, ut genas interdum corrosas, pustulisque aut alio exanthemate 2) obductas observemus, eoque magis, quo malignioris indolis est materia. Quando sub hac rerum conditione palpebras, quod nisi maxima cum diligentia fieri licet, a se invicem removeamus, mucus maiori etiam copia sub illis, ad maximam partem sub inferiore palpebra accumulatus prorumpit. Iam quoque ista materia, consistentia spissiore assumpta, tenacem et puriformem isti in gonorrhoea benigna excretæ materiae similem induit habitum. Pus genuinum non esse, ut a nonnullis 3) nominatur, b. Reilii 4) extra omnem dubitationis aleam posuit, quippe quide ophthalmia glandulosa generatim disserens, his verbis utitur: „Secernitur materia puriformis, sed pus non esse, quod in ophthalmiis glandulosis exsudat, plura argumenta persuadent.

1) Beer l. c. p. 313.

2) Reil l. c. p. 51.

3) Fleisch l. c. p. 291. Goetz. Schäffer Feiler l. c. p. 263. alii.

4) l. c. p. 62.

„Oritur enim nimis cito hoc smegmatis proflu-
„vium; ad suppurationem vero longius temporis
„spatium, praecipue in parte insensibiliore, ut
„glandula, requiritur. Obitur hoc stillicidium
„sine horripilatione 1), febris dolorisque remissio-
„ne, aliisque suppurationis inceptae signis praecur-
„soriis. Diuturnum et copiosum esse potest
„sine ulla partium solidarum iactura, nec quanti-
„tas profluentis smegmatis magnitudine inflam-
„mationis proportionata est, ut saepe ad mini-
„mam phlogosin ingentem smegmatis copiam
„exsudare videas. Denique ratione coloris, odo-
„ris, consistentiae et praecipue ratione mixtionis
„multum differt a pure. Exsudatio mox longius
„mox brevius spatium implet pro maiore vel mi-
„nore solidorum debilitate, et pro ratione mede-
„lae, quae vel cita et efficax, vel nulla institui-
„tur.“ Hanc b. Reilii sententiam Pulvermacher-
rus 2) quoque argumentis probavit; nec minus
alii 3) de mucosa materiae natura persuasi sunt.
Huic autem sententiae oppugnat Feilerus 4) qui
haec habet: non muçus (βλεννα) excernitur, sed pus

1) Etiam si interdum adfuerit horripilatio, nullo tamen modo ex quadam suppuratione deducendum mihi videtur illud symptoma. Auctor.

2) l. c. p. 52.

3) v. c. Ad. Schmidt l. c. p. 109.

4) Ioh. Feiler: Paediatrik p. 263.

(πρὸς) tamquam ab inflammatione praecedente „productum.“ Porro idem quaerit: „quaenam „glandulae pus tam coctum tantaque consistentia „praeditum, licet lacrymis largiter nunc excretis „magis attenuatum, sicuti tela cellulosa atque „panniculus adiposus excernunt?“ Ad hanc, quam alii refutare velint sententiam, haec tantummodo respondeo. Num catarrhus chronicus, haemorrhoides mucosae, gonorrhoea benigna, pluresque blennorrhoeae ex alia oriuntur causa, quam e tunicarum mucosarum inflammatione? Materiam autem ab illis excretam non esse pus, sed mucum tantummodo puriformem, neminem fugit. Ceterum, si cui materiae in blepharophthalmia recens natorum blennorrhoeica excretae vis et consistentia mira videatur; quanta sit facultas eorum reproductiva, secum reputare velit. — Sufficiant haec de natura materiae excretae dicta. —

Ingravescente glandularum et conjunctivae palpebrarum inflammatione, illud smegma pro spissiore consistentia et flavescente colore puri similior fit, ex quo nonnulli 1) excretionem mucosam abire in suppurationem, vel hanc certe concomitari, existimant. Ceterum materiae excretae copia et indoles non gradum modo, ad quem adscendit morbus, sed imprimis etiam tenelli constitutionem, habitum,

1) Beer l. c.

et cum aliis morbis complicationem sequitur, ita quidem, ut in asthenicis, praemature natis, syphilide vel scrofuloso aliisque miasmatibus impraegnatis, istam materiam tenuem, fere aquosam, 1) viridescentem, striis sanguineis pictam, et, quod pessimum est, loturae carnis similem, 2) rubicundam deprehendamus. Interdum simul cum smegmate puriformi purus cruor, rupto in superficie palpebrarum vasculo, effluit. Quod symptoma, haud raro bis vel ter rediens 3) medico non pavorem iniiciat, felicius potius exitus spem ipsi inferat necesse est; quippe quam confirmat inflammationis levamen, tumoris subsidentia, doloris ac profusae excretionis mitigatio. Haud aliter in pluribus membranae pituitariae inflammationibus (quem fugit epistaxis utilitas in inflammatione catarrhali membranae pituitariae narium et organorum respirationi dicatorum, nec minus in gonorrhoea benigna?) sanguifluxum iusto tempore oborientem pro bono signo esse habendum scimus. Palpebrarum conjunctiva panni coccinei ad instar, intenso rubore tincta, tumida, villosa, spongiosa, tunicae intestini recti internae, 4) aut ventriculo foetus,

1) Benedict l. c. p. 308.

2) Reil l. c. p. 107.

3) Bcer l. . p. 314.

4) Scarpa l. c. p. 242.

cuius arterias subtilissimas cera rubra impleveras 1) non dissimilis, dura, granosa, luxuriosa invenitur. Interdum ad tantam molem accrescit, ut bulbus oculi cerni nequeat 2) neque palpebrae inter somnum committi possint. Haec membrana in statu normali, quo serum tantummodo excernit, serosis membranis adnumeranda, iam mucosarum munus omnino suscipit, ita quidem, ut ipsam tota superficie muco obtectam invenias. Winslovio 3) teste, materia ex conjunctivae palpebrarum foraminulis in statu sano sub forma tenuis et mucosi humoris, ad istam membranam lubricandam ab acoreque lacrymarum defendendam excreta, nunc vi inflammationis quoad copiam, consistentiam et colorem mutatur. In leviori morbi forma praeter glandulas Meibomianas superioris 4) tantum, in graviore utriusque palpebrae, ipsius oculi conjunctiva et caruncula lacrymalis largam illam exsudent materiam. Interdum quoque accidit, ut palpebrarum conjunctiva mirum in modum tumida, intestini recti prolapsus ad instar, praecipue sub vagitu tenelli, tensione aut distractione palpebrarum incauta, extrorsum protrudatur, et, tarso inflexo,

-
- 1) Saunders l. c. p. 38.
 - 2) Ad. Schmidt l. c. p. 115.
 - 3) Jam. Ware chirurgg. Beobacht. p. 99.
 - 4) Hecker l. c. p. 564.

praecipue inferioris palpebrae 1) procreet, quod ab initio sponte, in primis in somno, plerumque recedit, ideoque transitorium 2) vocatum est; permanens autem facile fit, quando sponte non recedens negligitur. Quo diutius autem conjunctiva extrorsum versa aëri fuerit exposita, eo magis rubescit, tumescit, indurescit. Entropium quoque facile gignitur ex improvida palpebrarum distractione, ita quidem, ut haud raro utraque deformitas eodem tempore oculum dedecoret; 3) palpebrae ciliis ex parte plerumque privari solent. Bulbus oculi, qui in inferiori morbi gradu vix et interdum ne vix quidem 4) in mali societatem venit, sub hac rerum conditione non minus graviter afficitur. Plerumque ex intumescencia durus et magis globosus 5) tangitur. Conjunctiva oculi, morbosae excretionis particeps facta, ad tantam molem saepe increscit, ut valli 6) ad instar corneae margines cingat, imo eam plane involvat, simul sarcomatis 7) faciem induat. Corneae conjunctiva ab illo smegmate, quod ex longiore mora acorem quendam adeptum est, facile

1) Walther l. c. p. 448.

2) Ad. Schmidt l. c. p. 147.

3) Reil l. c. p. 106.

4) Ebermeyers Chirurgie l. c. p. 130.

5) Ad. Schmidt l. c. p. 11.

6) Benedict. l. c. p. 321.

7) Beer l. c. p. 314.

corroditur (quod teste Wario 1) sine isto etiam acore accidere solet) et obscuratur. Iam nisi inflammatio coercetur, ipsa cornea, quin adeo internae oculi partes corripiantur. Imo fieri potest, ut, cornea ulceribus perforata, humor aqueus prorumpat, iris autem, coarctata camera anteriore, in corneae vulnera illapsa, synechias et staphylomata contrahat. Raro autem iris ipsa inflammatione corripitur, quod ex maiore vi resorbendi huius organi Cel. Benedictus 2) deducit. Per nimiam musculorum ad oculum pertinentium contentionem ipsam lentem crystallinam 3) et corporis vitrei parte per corneam apertam protrudi a medicis observatum est; hinc oculi collapsum 4) et perfectam colliquationem 5) sequi, facile quisque videt. In hoc statu morbus nunquam topicus, sed universalis est. Infans, per paucas vix septimanas malo cruciatus, etiamsi blepharoblennorrhoea in ophthalmoblennorrhoeam nondum abiit, signa totius organismi affecti tam obiectiva quam subiectiva prodit. Nimirum inquietus e somno expavescit; eiulatu crebriore, capitis et brachiorum motu dolorem in-

1) l. c. p. 100.

2) l. c. p. 298.

3) Beer l. c. p. 316.

4) Reil l. c. p. 108.

5) Beer l. c. p. 316.

dicat, ipsaque ciborum appetentia deficit. Accedente diarrhoea faeces excernuntur aquosae, virides et strigmentosae; raro alvus coercetur; neque deest febricula ad vesperam adaucta, quam saepe convulsiones concomitantur. Progrediente morbo infantuli habitus magis magisque depravatur, cutis pallida, sudore aucto obtecta, rugosa, laxa, adipe destituta est. Denique in primis sub exitu morbi topici infausto, qui modo enarratus est, malum in atrophiam abit ipsamque mortem; si ex atrophia solum proveniat, plerumque, morbo topico sanato, sequitur. Morbus, quando morte non finitur, sensim in tertium stadium abit.

§. 11.

Stadii tertii s. relaxationis symptomata.

Hoc stadium, quamvis haud brevius, imo plerumque longius, quam stadium antecedens, temporis spatium explet, non quidem novis morbi signis, sed potius eorum decremento ac termino excellit. Tempus, quo ingreditur, admodum variat, nec certo definiri potest; quare mox hebdomade tertia, mox sexta, octava et serius. Morbus autem transit vel in sanitatem perfectam, vel relinquit morbos secundarios topicos, vel morte finitur, qui tertius vero exitus raro in hoc stadio, saepius in secundo, vel sanitate morbi to-

pici penitus impetrata 1) occurrit. Exitus, qui sanitatem perfectam adducit et saepissime observatur, his symptomatibus insignitur. Palpebrarum tumor et rubor sensim decrescit, earumque color lividus ad normam magis magisque reducitur. Materia quantitate excreta et qualitate in dies in melius mutatur, ita quidem, ut spissior ex albido flavescens et aequali colore tincta excernatur. Noctis tempore, aut loco obscuro iam palpebras paululum aperire conatur aegrotulus, quas autem, admissa luce, illico recludit. Sensim, morbo magis convalescente, spatia, quibus oculos apertos deprehendis, longiora fieri solent, usque dum infans lucem oculo incidentem haud admodum denique abhorreat. Smegmatis secretio paulatim tantopere imminuitur, ut sub finem morbi angulo oculi interno, idque tempore matutino, aut ciliis superstitibus adhaereat materia. Interdum corneam purissimam ac pellucidissimam, albugineam quoque omni inflammatione destitutam hoc tempore invenimus. Saepius tamen accidit, ut illam paululum obspurcatam, hanc vero aliquo rubore obductam animadvertas; facile autem vel sponte vel levioribus adhibitis remediis utrumque malum sanatur. Cetera aegrotuli conditio in dies

1) Benedict l. c. p. 309,

magis ad statum normalem reducitur; facies fit hilarior, rubore sano plenior, simul cutis laevior, adipe uberior. Infans somno meliore et quiete utens, cibum avidius assumit et rariore eiulatu disphoriam prodit; alvi et cutis excretiones rite procedunt. Vires in morbi decursu saepe graviter imminutae per reproductionem hac aetate praedominantem mox convalescunt. Tali modo denique morbus post brevius aut longius temporis spatium in perfectam abit sanitatem. Morbi secundarii in exitu infelici remanentes, qui partim sanabiles, partim omni sanationis spe carent, his continentur: Epiphora, ciliorum iactura, entropio, ectropio, leucomate, panno, pterygio, phlyctaenis, synechia anteriore, staphylomate partiali et universali, cicatrice, oculi prolapsu, aliisque palpebrarum et oculi morbis chronicis.

§. 12.

De morbo topico, universali et complicato.

Ex eo, quod blepharophthalmiae blennorrhoeae origo plerumque a stimulis extrinsecus tantummodo adnotis, raro autem, ut mihi videtur, ab internis causis dependet, deducendum esse puto, hunc morbum saepe, et quidem in leviori gradu et ab initio summo cum iure pro topico affectu haberi posse. Homo recens natus ceteroquin om-

nino sanus, praedispositione facta, facile a causa externa in hunc morbum incidit; contra infans, quacunque cachexia et ad universales morbos dispositione praeditus, deficiente certo stimulo, qui illam palpebrarum affectionem producere solet, immunis saepe evadit, quamvis infantes ita comparati, quando hoc morbo laborant, multo gravius afficiantur. —

Universalem interdum fieri morbum, ex descriptione stadii secundi colligimus. Quo maiorem locum morbus tenet, eo facilius ceterae functiones in morbi societatem vocantur, idque non solum per inflammationis stimulum, sed per humorum quoque iacturam; hinc etiam non causae morbi, sed sequelae potius per consensum natae habeantur necesse est. —

Morbus autem cum aliis coniunctus esse potest affectionibus, quae ab illo non necessario dependent, ideoque pro symptomatibus eius non habentur. Saepe tamen morbi partim sequelae, imo partim causae sunt. Ad has complicationes pertinent: tussis interdum vehementissima 2) quae eo morbum augere potest, quod corporis concussione atque contentione inflammatio, humorumque maiore affluxu blennorrhoea crescit: porro

1) Dreyssig. l. c. p. 22.

1) Reil l. c. p. 108. Dreyssig l. c. p. 22.

exanthemata, eaque maximam partem chronica, ut tinea capitis, crusta lactea, herpes, alia, quae morbosam corporis conditionem plerumque indicant; tum rhachitis, icterus, aphthae, convulsiones, et quae supersunt complicationes. Gravissima denique et, propter medendi methodum modificandam, notatu dignissima est morbi cum syphilide complicatio, quae praeter cetera syphilidis neonatorum symptomata 1) saepissime se prodit habitu cachectico, rugis, herpete farinaceo, variis pustulis, ulceribus, genitalium et labiorum verrucis 2), aphthis, maculis rubris, lividis super totum corpus dispersis, auris effluvio purulento, tumoribus capitis 3) cet.

Blepharophthalmia autem ipsa gravissima observatur et plerumque in ophthalmiam perniciosissimam abit.

De causis.

§. 13.

a) Causa proxima morbi, cuius natura, ut ex definitione (§. 6.) elucet, inflammatione et blennorrhoea subsequente cernitur, eadem esse debet, quae omnibus inflammationibus et blennorrhoeis supposita est. Varias autem de illa opi-

1) G. Aug. Richter: specielle Therap. 5. Th. p. 547.

2) Goetz. l. c. p. 11.

3) Ettmüller l. c. p. 91.

niones a viris doctis excogitatas reddere, aut novam afferre neque volo neque audeo: semper de inflammatione, nisi prius eius indoles perfecte cognita fuerit, sententiae, hypotheses tantummodo manebunt. Hoc autem evictum habeo, irritabilitatem adauctam 1) cum reactione vasorum mutata semper formare morbum, huiusque periodos et characterem dependere ab irritabilitatis et reactionis gradu ac proportione.

b) Causae remotae.

§. 14.

1) Causae praedisponentes.

Infantes debilis sive asthenicae constitutionis, ideoque atrophici, immature nati, gemini, trigemini, 2) porro, qui lacte pravo aut victu incommodo nutriuntur, aut nutrice carent, praecipue ad hunc morbum proni sunt. Pari modo a parentibus cachecticis, syphiliticis, scrofulosis, et, quod alii contendunt, ab arthriticis, alii, a parentibus ripas incolentibus 3) natos facile ab hoc morbo corripiri dicunt. Sunt 4) etiam, qui dicant, infantes robustissimae constitutionis maxime hoc morbo laborare.

1) Reil l. c. Dreyssig l. c.

2) Walther l. c. p. 449.

3) Ophthalmologia patholog. p. 135.

4) Rust, conf. Henke, l. c. p. 250.

§. 15.

2) Causae occasionales.

Medicorum sententiae de causis blepharophthalmiae blennorrhoeicae occasionalibus admodum diversae et multiplices sunt, ita quidem, ut fere omnes in organismum infantilem agentes iniuriæ pro causis huius morbi sint habitae. Plurimas earum ad excitandum morbum conferre, sed per paucas, non nisi accedentibus aliis gravioribus, morbum gignere, existimo. Alii mechanicas violentias accusabant, ut pressionem capitis nimiam in graviditate et sub partu, iusto longiorem eius moram in pelvi angusta 1), foetus versionem aut forcipis obstetriciae usum 2), obstetricis contrectationem incautam, orificii interni constrictionem 3) nimis vehementem oculorum lotionem cum dura spongia 4) aut linteis asperis, fasciarum eiusdem generis ad infantes involvendos usum, ligamenta iusto arctiora et corpora oculis illata. Causae internae morbum procreantes a scriptoribus statuuntur: syphilis 5), scrofulae, rhachitis, rheuma-

1) Dreyssig l. c. p. 29.

2) Goetz. l. c. p. 12.

3) Storch. l. c. p. 134.

4) Dreyssig. l. c. p. 29.

5) Cel. Stark (l. c. p. 137) contendit, hunc morbum plerumque a syphilide originem ducere et quasi hereditate ex matre in foetum abire.

tismus 1), sordes biliosae 2), icterus, sordes primarum, meconium 3), sanguinis congestio, exanthemata retrograda, praecipue, quae caput obtinuerant, materiae phlogisticae, quae, respiratione modo nati impedita, maiore copia producitur, et partim ad cutim, ubi icterum procreat, partim ad tractum intestinorum, unde meconium paratur, partim ad oculos tendit, ubi blepharoblennorrhoea nascitur 4). Sunt etiam, qui morbillos, scarlatinam et variolas 5), aut excretionem urinae suppressam 6) accusent. Causis externis dynamicis, quae ad morbum provocandum ansam praebent, adnumerantur: lux clara, parietes albae et nitentes 7), velamenta cubiculorum candida, aer depravatus, immundities 8) matellarum aut linteorum urina, lochiis sanguine menstruali, lacte evomito et aliis sordibus inquinatum et ad calidum fornacem exsiccandum 9) halitus, solidi lucernae vapores 10), leucorrhoea benigna 11) aut

1) Ware, Bell. l. c.

2) Reil l. c. p. 77.

3) Goetz. l. c. p. 16.

4) Walther l. c. p. 450.

5) Weller l. c. p. 26.

6) Spiering. l. c. p. 113.

7) Rust. l. c. p. 351.

8) Kahlenschmidt. l. c. p. 24.

9) Rust. l. c. p. 351.

10) idem p. 351.

11) Gibson et Hegewisch: Horns Archiv l. c. p. 208.

maligna, qua genetrix sub partu laborat, ulcuscula venerea eodem tempore partibus genitalibus insidentia, parietum humiditas, tempestas frigida et humida, regionis situs depressior, uliginosus, eurus 1), fumus nicotianae 2) aut alius generis, vernix caseosa 3) ad oculos translata; denique morbus epidemicus 4) et endemicus observatus est.

§. 16.

Auctoris sententia de causis occasionalibus.

Omnes fere, qui hac de materia scripserunt, eo conveniunt, ut praecipuam morbi causam esse lucem claram existiment, quod oculorum recens nati partes nimis teneras lucisque insuetas ab eius stimulo facile violari et inflammari arbitrantur. Oculos autem haud ita esse comparatos, iam supra (§. 4.) et evidentius in opusculo Exp. Iüngkenii pluries allato demonstratum est. Ceterum non video, qua ratione glandulae Meibomianae, integris ab initio certe oculi partibus, primum luce afficiantur. Potius, iridem et retinam prius, externas oculi partes vel nunquam vel serius demum per consensum arripi putaverim. Quare, a

1) Goetz. l. c. p. 12.

2) Dreyssig. l. c. p. 28.

3) idem p. 29.

4) Henke l. c. p. 249.

lucis impetu graviori amaurosin aut internarum partium inflammationem facile oriri, aut blepharophthalmiam praesentem magis exacerbari, lubenter concedo. Alii 1) etiam sunt, qui de causa blepharophthalmiae occasionali in lucis effectu quaerenda dubitent. — Inter omnes vero causas occasionales frequentissime et facillime morbum elicere videtur frigus 2). Cutis neonati admodum mollis et tenera per caloris gradus tam subito mutatos 3) plus minusve afficitur. Per nexum autem, qui intercedit inter cutim externam, et tunicam palpebrarum internam, stimulum morbosum ab una ad alteram partem facile transferri, quis neget? Ex hoc stimulo ad palpebrarum conjunctivam propagato, ductuli glandularum Meibomianarum excretorii spasmodice constringi mihi videntur, imprimis alio accedente stimulo, fumo, mucos peioris indolis ceterisque (§. priore) nominatis. Hinc sebi stagnatione ab initio, nata denique glandularum inflammatio oritur, quae sensim vicinas partes corripit. Continuata vasorum irritatione maior humorum copia ad partes affec-

1) Haase l. c. p. 48, Osiander.

2) Benedict l. c.

3) Calor, quo fruitur foetus, aequalis est 96 ad (100° Fahr) sive 29 ad 30° Réaum. Cubiculi autem, quo nascitur, calor plerumque aequat 40 ad 50° F. sive 14 - 60° R. et inferiores saepe gradus.

tas adfluens blennorrhoeam saepe admodum protractam gignit. Id quoque in meam sententiam de frigoris causa quadrare videtur, quod morbus hiemali tempore frequentius 1) observatur; porro quod saepissime ex usu balnei frigidioris, ex refrigerio in aede sacra 2) infanti admisso, aut flante euro, aut partu in cubiculo frigidior et humidiusculo, nascitur; denique, quod saepissime complicatus est cum ictero, quem fere semper ex solo frigore procreari, constat. Quare ex eo, quod uterque morbus saepissime coniunctus observatur, concludi non potest, bilem causam blepharophthalmiae blennorrhoeicae esse occasionalem 3); sed uterque ex communi fonte, nimirum frigore provenit, neque a se invicem origine sua dependet. —

Saepissime etiam vapores acres, iique forsan ammoniacales 4), ex urina et aliis sordibus excretis emissos, teneri infantis oculo perniciosos, ex mea sententia inde patet, quod morbus praecipue in institutis obstetriciis 5) et infantibus expositis 6) destinatis plerumque endemicus aut epidemicus observatur, eoque magis, quo profundius

1) Ebermeyers Chirurgie. p. 144.

2) Goetz. l. c. p. 12.

3) idem p. 16.

4) Rust l. c. p. 351.

5) idem et Reil. l. c. p. 108.

6) Ebermeyers Chirurg. p. 144.

et paludibus circumcincta illa instituta iaceant. Haud minoris momenti ad hunc morbum excitandum leucorrhoea matris modo parientis, et quae magis valent, partium genitalium ulcuscula syphilitica censenda sunt; ita quidem, ut ichor illorum ulcerum ad oculos infantis delatus plerumque gravissimam eliciat ophthalmoblennorrhoeam, a nonnullis scriptoribus 1) chemosin gonorrhoeicam nuncupatam. De miasmate venereo, num ante partum ex patre aut matre, quod alii 2) putarunt, in foetum abire possit, nec ne, equidem iudicare non audeo. Blepharophthalmiam porro recens natorum ex neglecta munditie, ex constitutione quadam epidemica, ex metastasi exanthematica originem trahere, lubenter largior. Sub finem huius §. mentio adhuc iniicienda est sententiae de funiculi umbilicalis deligatione, quae causis huius morbi occasionalibus adscripta est; 3) quo iure, equidem non video; alii hanc opinionem refutare dignentur.

1) Ad. Schmidt l. c. p. 124.

2) Huius generis exemplum legitur in libro, qui inscriptus est: Peter Anton Perenobi di Cigliauo von der Lustseuche A. d. Ital. m. Zusätzen v. K. Sprengel. Leipz. 1791. 8. p. 85.

3) I. C. L. Ziermann: d. naturgemässe Geburt des Menschen; od. Betracht. üb. d. z. frühe Durchschneid. u. üb. Unterbind d. Nabelschnur etc. Berl. 1817. 8. p. 39.

De prognosi.

Ab initio morbi prognosis admodum ambigua et omnis iudicii de decursu et exitu certi expers est. Uterque dependet ab aegrotuli constitutione, a causis, inflammationis ambitu, gradu, complicatione, medendi methodo et cura diaetetica. Bona primo paene nunquam statui potest, quod levissimus morbus, faventibus licet aliis rebus, tamen in graviores abire potest. Infantis constitutio imbecilla et cachectica, morbus complicatus, praecipue cum ictero aut syphilide semper timorem medico iniiciant necesse est. Pro malis porro signis habenda sunt: genarum affectio 1) smegma subviride, tenue, carnis loturae simile, 2) copiosissimum; oculi alterutrius sanitas, insueta parvuli inquietudo et frequens eiulatio, quorum utraque bulbi inflammationem plurimum indicat. De morbi diuturnitate supra (§. 8.) dictum est. Tempus quo finiatur, nunquam praedici potest, ne tunc quidem, ubi symptomata decrescere videris, quod tertium morbi stadium in secundum facile recidit. 3) Neque de exitu certo iudicare potueris, antequam bulbum ipsum videris; raro autem ae-

1) Dreyssig, l. c. p. 21.

2) Henke l. c. p. 251.

3) Walther l. c. p. 449.

grotuli prius, quam sub finem morbi palpebras aperire solent: neque eas distrahere licet, quia ectropium facile inducitur.

Morbus per se nunquam letalis morte raro finitur, quae, ubi sequitur, ex malo totius corporis habitu prodit.

De morbis, qui interdum remanent, secundariis, supra (§. 11.) iam sermo fuit.

CURRICULUM VITAE

EX DECRETO

GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE

BEROLINENSIS

ADIECTUM.

Ego, Ioannes Christianus Metsch, natus sum āno prioris saeculi XCVI, Suhlae, Hennebergiae oppido, patre Godofredo Christiano, sartore, et matre Christiana Margaretha e gente Stolliana, quos parentes optimos adhuc superstites sincero animo mihi gratulor, simulque pie precor, ut Deus Optimus Maximus ad seros usque annos eorum vitam servare velit. Per septem annos prima doctrinarum elementa in schola ibi florente edoctus, anno aetatis decimo tertio in gymnasio Schleusingensi discipulorum numero adscriptus sum, ubi per sex integros annos virorum clarissimorum atque doctissimorum, Walchii, Schmidtii et Kraftii institutione maxima cum voluptate usus sum. Iam anno h. s. XVI. maturitatis testimonio praeditus, Lipsiam petii, ubi a b. Rosenmüllero, t. t. Rectore Magnifico inter academiae cives receptus sum. Primus me docuit b. Platnerus logicen et metaphysi-

cen, Cel. Pucheltus encyclopaediam et methodologiam medicam. In botanice Cel. Schwägrichenum praeceptorem habui, in chemia Cel. viros Eschenbachium et Gilbertum, in anatomia b. Rosenmüllerum, Exper. Bockium et Exper. Weberum. Physicam accepi in schola Cel. Gilberti physiologiam Cel. Kühnii et Exper. Weberi, pathologiam generalem Exper. Wendleri, materiam medicam Cel. Haasii sen. Therapiam generalem et specialem docentem audiui Cel. Pucheltum. Artem obstetriciam theoreticam et practicam me docuit Cel. Ioergius, quem etiam de morbis sexus sequioris et de curvaturis praeternaturalibus c. h. disserentem audiui. Cel. Heinrothius hygieinam psychicam et anthropologiam, Cel. Reichenbachius botanicam pharmaceuticam Cel. Cerutius anatomiam pathologicam, Cel. Eschenbachius pharmaciam me docuerunt. Institutum clinicum regium auspiciis Ill. Clari et Cel. virorum Kuhlmann et Wendleri per annum et sex menses frequentavi. Chirurgiam cum theoreticam tum practicam a Cel. Kuhlmann accepi, quem ob innumera benevolentiae documenta ad cineres usque venerabor. Ante hoc biennium contigit mihi esse tam felici, ut Exper. Schulze, medicinae et chirurgiae practicus, amanuensis munera ad visendos curandosque aegrotos in me conferret, quibus mihi fungenti medicinam practicam exercendi multiplex occasio data est. Huic viro mihi ami-

cissimo non solum, si quid in me est, huius maximam partem debeo, sed etiam pro tot et tantis beneficiis familiae et soceris ipsius omni tempore adstrictissimus ero. Anno XX. h. s. Berolinum me contuli, ubi auspiciis Illustris Rudolphii t. t. gratiosi medicorum ordinis Decani tentamini admissus sum. Iam examine rigoroso rite absoluto, spero fore, ut dissertatiuncula hacce publice defensa, summos in medicina honores adipiscar.

THESES DÉFENDENDAE.

I.

Blepharophthalmia blennorrhoeica recens natorum ab externis causis provocata externis solummodo remediis sanatur.

II.

Hydrargyrum muriaticum mite remedium antiphlogisticum est.

III.

Interdum febris morbus salutaris.

IV.

Funiculi umbilicalis deligatio omnino necessaria.

... et al. ...
... et al. ...
... et al. ...
... et al. ...
... et al. ...

THESES DE F. B. B. B. B.

... et al. ...
... et al. ...
... et al. ...
... et al. ...
... et al. ...

II.

... et al. ...
... et al. ...

III.

Interdum fobis morbus salutaris.

IV.

... et al. ...

...

LIBRO COMMUNE

DECRETIO

DECRETIO DE REBUS

DE

DECRETIO DE REBUS

DECRETIO DE REBUS

DECRETIO DE REBUS

DE

DECRETIO DE REBUS

DECRETIO

DECRETIO DE REBUS

DECRETIO

DECRETIO DE REBUS

DECRETIO

DECRETIO DE REBUS

DECRETIO

DECRETIO

DECRETIO

DECRETIO DE REBUS

DECRETIO

DECRETIO DE REBUS

DECRETIO

DECRETIO DE REBUS

Metsch, Johann Christian

De blepharophthalmia blennorrhoeica recens natorum Diss. inaug. med

Berolinum 1821

Diss. 1524#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10845278-2